

Co se děje s Novou zelenou úsporám v roce 2026

Executive Summary

What is happening with Nová zelená úsporám in 2026?

The Czech subsidy programme **Nová zelená úsporám** (New Green for Savings), administered by the Státní fond životního prostředí (SFŽP), faces major downsizing or possible termination in 2026. Since 2009, it has supported around **half a million household projects** focused on energy efficiency renovations and rooftop solar installations. This policy brief examines its financing model and **the reasons behind the sharp decline in expected funding**.

The programme has been financed largely from revenues generated by EU emissions allowance auctions. While annual auction revenues increased significantly after 2018—reaching CZK 15–19 billion—spending on Nová zelená úsporám remained comparatively modest until 2022. In 2023–2024, however, temporary EU sources, particularly the Recovery and Resilience Facility and the Modernisation Fund, enabled record levels of household support exceeding annual auction revenues.

From 2026, this model changes. Auction revenues are now earmarked for the SFŽP, but expected proceeds have been revised downward from CZK 15 billion to CZK 8.3 billion due to lower auction volumes and forecasting uncertainty. At the same time, temporary EU funding expires.

More importantly, **the 2026 draft budget reallocates available revenues away from household decarbonisation**. While earlier plans earmarked 25% of auction revenues for Nová zelená úsporám, the revised proposal allocates no funding to the programme. The largest

share (34%) is directed to the Ministry of Industry and Trade, primarily for compensating indirect carbon costs and covering renewable energy surcharge obligations.

As a result, **the largest portion of carbon revenues will finance compensation mechanisms rather than decarbonisation investments.** These compensations mainly benefit energy-intensive industries and do not directly incentivise emission reductions. In contrast, Nová zelená úsporám provided direct support to households and delivered measurable energy savings.

The 2026 outcome reflects reduced auction volumes, expiring EU funds, and political reprioritisation. To maintain credibility and climate effectiveness, future allocation rules should prioritise proportional distribution, multi-year reserves, and limits on compensation spending—ensuring that carbon revenues primarily support decarbonisation rather than compensation.

Dotačnímu programu Nová zelená úsporám hrozí v roce 2026 výrazné omezení nebo dokonce ukončení. Program fungoval v různých podobách od roku 2009 a podle údajů Ministerstva životního prostředí (MŽP) za tu dobu podpořil půl milionu žádostí – zpravidla domácností, které si chtěly zateplit fasádu či pořídit fotovoltaiku na střechu.¹ Cílem této analýzy je rozklíčovat, z čeho byl tento dotační program financován a jaké faktory se podílely na tom, že pro rok 2026 zdroje jeho financování významně poklesly.

Jak souvisí Nová zelená úsporám a emisní povolenky?

Dotační program zacílený na podporu domácností vznikl v roce 2009 a po celou dobu byl jeho administrátorem Státní fond životního prostředí (SFŽP). Ten hospodaří se samostatným rozpočtem, obdobně jako jiné státní fondy. V roce 2009, kdy byl poprvé představen program Zelená úsporám, tvořily jeho příjmy v rozpočtu SFŽP výnosy z prodeje emisních povolenek ve výši cca 13 mld. Kč.² Následující rok (2010) šlo o příjmy ve výši 6 mld. Kč a rok poté (2011) pouhý 1 mld. Kč. Program měl končit v roce 2012, kdy jeho celkové výdaje dosáhly zhruba 20 mld. Kč za uplynulé období, což odpovídalo jeho příjmům.

Od roku 2013 na program Zelená úsporám navázala Nová zelená úsporám a změnilo se také její financování. Příjmy z prodeje emisních povolenek v důsledku novelizace zákona přestaly být příjmem SFŽP a namísto toho se staly příjmem státního rozpočtu v kapitole Ministerstva životního prostředí. Nová zelená úsporám v roce 2013 proto byla zčásti financovaná z prostředků určených na sběr a zpracování autovraků (zelené šrotovné) a částečně z vlastních prostředků SFŽP.

Od roku 2014 se model financování v zásadě ustálil. Příjmy z prodeje povolenek zůstaly příjmem státního rozpočtu, kapitoly MŽP, ale zčásti se z nich financovala Nová zelená

¹

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/nejuspesnejsi-program-nova-zelena-usporam>

² Veškeré údaje o nákladech vynaložených na Novou zelenou úsporám pocházejí z jednotlivých výročních zpráv o hospodaření SFŽP v příslušných letech. Údaje o příjmech státního rozpočtu z prodeje emisních povolenek mezi lety 2013 – 2024 pocházejí ze státních závěrečných účtů v příslušných letech, evidované jako kapitálové příjmy. Údaje o příjmech z prodeje emisních povolenek mezi lety 2009 – 2012 jsou uvedeny ve výročních zprávách o hospodaření SFŽP, údaj o vývoji příjmů za rok 2025 pochází z pokladního plnění státního rozpočtu za prosinec 2025.

úsporám, kterou SFŽP administroval. Prodej emisních povolenek vynesl státu mezi lety 2014 až 2017 mezi 1,5 a 5,2 mld. ročně, zatímco roční náklady na Novou zelenou úsporám nedosáhly ani na 2 mld. Kč. Nepoměr mezi tím, kolik stát vybral na prodeji emisních povolenek, a kolik vrátil domácnostem v podpoře skrze Novou zelenou úsporám, začal výrazně narůstat od roku 2018. V důsledku vyšší ceny povolenky totiž příjmy z jejich prodeje začaly stoupat a mezi lety 2018 – 2021 se pohybovaly mezi 15 – 19 mld. Kč ročně. Náklady na Novou zelenou úsporám však ve stejné době dosahovaly jen něco přes 2 mld. Kč ročně.

Větší změnu přinesl až rok 2021, kdy se Česku otevřela možnost čerpat prostředky z Národního plánu obnovy (NPO). V tomto roce byla Nová zelená úsporám stále financovaná podle původního schématu částkou 2,7 mld. Kč (výnosy z prodeje povolenek ve státním rozpočtu dosáhly 15,4 mld. Kč), ale dodatečných cca 700 mil. Kč přišlo do Nové zelené úsporám právě z NPO. V roce 2022 už NPO představoval hlavní zdroj financování Nové zelené úsporám (5 mld. Kč vs. 2,4 mld. Kč z původního schématu, povolenky přitom vynesly do státního rozpočtu 16,5 mld. Kč).

V průběhu roku 2022 se – i v reakci na vysoké ceny energií vyvolané ruskou invazí na Ukrajinu – významně zvýšil zájem domácností o energetické úspory, renovace nebo vlastní zdroje energie. Pro rok 2023 proto do Nové zelené úsporám přibyl další významný zdroj financování – celkově 12 mld. Kč do ní putovalo z Modernizačního fondu, 9 mld. Kč z Národního plánu obnovy a jen 2,5 mld. z původního schématu nastaveného po roce 2014. Příjmy státu z prodeje emisních povolenek v tomto roce dosáhly 18,6 mld. Kč, výdaje na Novou zelenou úsporám je proto v tomto roce vůbec poprvé převýšily. Modernizační fond se stal téměř výlučným zdrojem podpory Nové zelené úsporám v roce 2024, kdy z něj domácnostem putovalo celkem 24 mld. Kč, zatímco z NPO jen cca 800 mil. Kč a z původního mechanismu 600 mil. Kč. Emisní povolenky v roce 2024 vynesly státu 16,6 mld. Kč. Údaje pro rok 2025 budou dostupné po zveřejnění Státního závěrečného účtu a Výroční zprávy o hospodaření SFŽP (z prosincového pokladního plnění je zřejmé jen to, že příjmy z prodeje emisních povolenek dosáhly 13,7 mld. Kč).

Co se mění po roce 2026

Od roku 2026 jsou výnosy z prodeje emisních povolenek opět příjmem SFŽP, nikoliv státního rozpočtu.³ S rozvržením jejich využití měl pomoci Implementační plán pro využití prostředků z Modernizačního fondu a výnosů z dražeb emisních povolenek (Implementační plán), který nově na základě novely zákona připravuje každoročně MŽP. V platném implementačním plánu,

³ Změny byly zavedeny novelou č. 481/2024 Sb.

který schválila vláda v září 2025⁴, se předpokládaly příjmy z prodeje emisních povolenek na rok 2026 ve výši cca 15 mld. Kč, z toho na Novou zelenou úsporám mělo jít 3,7 mld. Kč.

Oproti “krizovému” roku 2024 by tedy i tak šlo o významný pokles. Další financování z Modernizačního fondu nebylo plánované zejména proto, že v důsledku nižší obchodované ceny emisní povolenky došlo ke snížení odhadu dostupných prostředků v Modernizačním fondu – který i před touto korekcí byl prakticky naplněn zejména velkými průmyslovými a energetickými projekty.⁵ Národní plán obnovy v roce 2026 končí, tento zdroj tedy na podporu Nové zelené úsporám již nebylo možné využít.

S nástupem vlády Andreje Babiše došlo k významnému přepracování návrhů státního rozpočtu i jednotlivých státních fondů, které hospodaří s vlastními zdroji. V návrhu rozpočtu SFŽP došlo k podstatnému snížení očekávaných výnosů z prodeje emisních povolenek. Zatímco implementační plán pracoval se zmíněným odhadem 15 mld. Kč, nový odhad počítá s cca 8,3 mld. Kč, z toho přímo v rozpočtu SFŽP má zůstat 5,5 mld. Kč.

Detailně jsou změny ve využití výnosů z prodeje emisních povolenek patrné z následujících tabulek:

Implementační plán, září 2025

Ministerstvo životního prostředí	8 mld. Kč	53 %
<i>z toho Nová zelená úsporám</i>	<i>3,7 mld. Kč</i>	<i>25 %</i>
Ministerstvo zemědělství	2 mld. Kč	13 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	2,2 mld. Kč	15 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu	2,8 mld. Kč	19 %
<i>z toho kompenzace nepřímých nákladů</i>	<i>1,4 mld. Kč</i>	<i>9 %</i>

⁴ Usnesení Vlády České republiky ze dne 30. září 2025 č. 733 o implementačním plánu pro využití prostředků z Modernizačního fondu a z dražeb emisních povolenek pro rok 2026.

⁵ K tomu viz např. studii CDE z roku 2024:

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/vynalozeni-prostredku-z-modernizacniho-fondu-na-dekarbonizaci-sektoru-teplarenstvi-v-ramci-programu-heat/2545>

<i>z toho podpora nových OZE</i>	<i>1,4 mld. Kč</i>	<i>9 %</i>
CELKEM	15 mld. Kč	

Návrh rozpočtu SFŽP a návrh státního rozpočtu, leden 2026

Ministerstvo životního prostředí	1,3 mld. Kč	15 %
Ministerstvo zemědělství	2 mld. Kč	23,5 %
Ministerstvo pro místní rozvoj	2,2 mld. Kč	26 %
Ministerstvo průmyslu a obchodu ⁶	2,8 mld. Kč	34 %
<i>z toho kompenzace nepřímých nákladů</i>	<i>1,4 mld. Kč</i>	<i>16,5 %</i>
<i>poplatek POZE (nové zdroje)</i>	<i>1,4 mld. Kč</i>	<i>16,5 %</i>
CELKEM	8,3 mld. Kč	
z toho v SFŽP	5,5 mld. Kč	

Největším beneficentem z výnosů z prodeje emisních povolenek (nárůst z 19 % na 34 %) tak v roce 2026 bude Ministerstvo průmyslu a obchodu, které je rovnoměrně použije na kompenzace nepřímých nákladů a úhradu části poplatku za obnovitelné zdroje, které od roku 2026 pokrývá plně stát. V případě kompenzací nepřímých nákladů jde typicky o energeticky náročné průmyslové firmy, které si tímto kompenzují cenu povolenky promítnutou do ceny elektřiny (ročně se na těchto kompenzacích v ČR vyplácelo cca 1-2 mld. Kč, vzhledem k regulačním změnám na evropské úrovni⁷ ale v letošním roce částka může být vyšší). Nejde tedy o opatření, které by příjemce prostředků motivovalo k dekarbonizaci.

Naopak aktivity spadající tematicky pod Ministerstvo životního prostředí zaznamenaly oproti implementačnímu plánu nejvyšší pokles a s prostředky na Novou zelenou úsporám se v návrhu

⁶ V rozpočtu SFŽP není transfer prostředků MPO zmíněn, je ale popsán v dokumentaci návrhu státního rozpočtu, konkrétně v kapitole 5.5 Zprávy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2026. Zákonná úprava sice stanoví, že příjmy z prodeje emisních povolenek jsou příjmem SFŽP, výjimku ale představuje právě úhrada kompenzací nepřímých nákladů a provozní podpora OZE, které jsou příjmem státního rozpočtu, kapitoly Ministerstva průmyslu a obchodu.

⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_3141

nepočítá vůbec (pokles z plánovaných 25 % na 0 %). Šlo přitom o jedinou položku v původním plánu, jejímž koncovým beneficentem byly přímo domácnosti.⁸ Prostředky určené pro jiné resorty zůstaly navzdory celkovému poklesu odhadovaných příjmů nezměněné. Takovéto výsledné rozložení příjemců lze přičíst na vrub politickým prioritám současné vlády.

Za "vyschnutím" prostředků pro Novou zelenou úsporám tak stojí několik faktorů. Mezi lety 2023 - 2025 byl tento dotační program pro domácnosti významně financovaný Národním plánem obnovy a Modernizačním fondem, které ale pro rok 2026 nelze efektivně použít. Zdroje měly být podle implementačního plánu zajištěny z příjmů státu z prodejů emisních povolenek, odhadované výnosy ale budou významně nižší, než se v plánu počítalo. V případě poklesu na 0 ovšem hrálo zásadní roli politické rozhodování o tom, jaké aktivity dostanou v omezeném rozpočtu přednost, jak je patrné z významného procentuálního přerozdělení výdajových titulů.

Příčina poklesu příjmů z dražeb emisních povolenek

Jak je patrné z přehledu výše, výnosy z prodeje emisních povolenek se v posledních osmi letech pohybovaly mezi 13,5 – 19 mld. Kč ročně. Očekávaný výnos na úrovni 8,3 mld. Kč pro rok 2026 tak působí jako nápadně nízký.

K výpadku příjmů státu z prodeje emisních povolenek nicméně skutečně dochází, jak je patrné z veřejného aukčního kalendáře pro prodej povolenek v letošním roce. Povolenek určených k dražbě je totiž méně, a to zejména ve srovnání s predikcí z července loňského roku.⁹ Zatímco burzovní odhad celkového objemu dražených povolenek přisuzoval vloni v létě (tedy v době, kdy se finalizoval Implementační plán) České republice přes 9 milionů dražených povolenek, kalendář vyhlášený v letošním únoru už počítá jen s 6,7 miliony. V rámci evropské sedmadvacítky jde o jednu z nejcitelnějších korekcí (Česku zůstává necelých 74 % původního odhadu, srovnatelné je např. Rumunsko se 77 % či Irsko se 75 %, které ale draží výrazně méně povolenek celkem). Pro srovnání, v roce 2024 dražilo Česko přes 10 milionů povolenek, v předcházejícím roce pak cca 9,3 milionů.¹⁰

Nejasnosti ohledně rozpočtování jsou v Česku dále ovlivněné tím, že se odhad příjmů z prodeje povolenek státu dlouhodobě nedařil: například pro rok 2025 byly příjmy očekávané

⁸ Pro rok 2026 se počítá s pokračováním specifického programu Oprav dům po babičce, ten je však financován z Modernizačního fondu.

⁹ EUA Primary Auction Calendar History 2026,

<https://www.eex.com/en/trading-resources/trading-information/calendar>

¹⁰ EUA Primary Auction Calendar History 2011 - 2025,

<https://www.eex.com/en/trading-resources/trading-information/calendar>

Ministerstvem financí na úrovni 30 mld. Kč, ale realita dosáhla jen zmíněných 13,7 mld. Kč. Dokud byly prostředky z výnosů povolenek součástí příjmů státního rozpočtu, bylo možné nesoulad mezi očekáváním a realitou "pokrýt" z jiných zdrojů a výsledek byl patrný až ve státním závěrečném účtu. Od roku 2026 jsou ale výnosy z prodeje povolenek účelově vázaným výdajem a obtížný odhad jejich výše tak vyvolává nové praktické problémy.

Příčiny obtížného odhadování výnosů z prodeje povolenek souvisí s několika faktory. Obecně se do výše výnosů promítá a) cena emisní povolenky, za jakou se obchoduje na trhu, stanovená v EUR, b) vývoj eura a české koruny a c) počtem dražených povolenek. Tento počet se stanovuje na každý rok prostřednictvím zmíněného aukčního kalendáře, který vydává Evropská energetická burza. Do konkrétního počtu dražených povolenek se promítá např. počet povolenek odvedených do rezervy tržní stability,¹¹ kam se stahují povolenky automaticky podle toho, jaká je po nich poptávka a kolik jich na trhu zbývá. Pokud je poptávka nižší, přejde do rezervy tržní stability povolenek více a stát jich pak má méně k dispozici pro dražby. Odhad povolenek stažených do tržní rezervy se tedy odvíjí od celoevropských faktorů, a celkový objem se obtížně predikuje (celkový rozdíl mezi odhadem povolenek v dražbě v červenci 2025 a aukčním kalendářem je na evropské úrovni cca 9 %).

Česko navíc podstatnou část povolenek převádí do Modernizačního fondu, odkud čerpají podporu především energeticky náročné firmy v průmyslových státech s vyšší emisní zátěží. Tyto povolenky se ale draží v samostatném schématu a stát nemá každoroční prostředky přímo z aukcí – dostává je na jím připravené dekarbonizační projekty po souhlasu Evropské investiční banky. Čerpání podpory z Modernizačního fondu – ve kterém je Česko aktivním a významným beneficentem – tak časově nekopíruje množství povolenek, jenž do něj stát odvede ročně z celkového množství, které by jinak vydražil.

Odvod do Modernizačního fondu a do rezervy tržní stability způsobuje, že pro každoroční dražbu zůstává státu povolenek relativně málo. Snížení základny pak vede k tomu, že jakékoliv další menší změny (např. další snížení počtu povolenek kvůli vyrovnání flexibilit z nově zavedeného zpoplatnění emisí v námořní dopravě¹²) zasahují celkové výnosy z dražeb podstatněji než v jiných státech, které například Modernizační fond nevyužívají – což je patrně právě případ roku 2026.

¹¹ K tomu viz např. stanovisko Národní rozpočtové rady z 12. 6. 2025, která na rizika výpadků příjmů v souvislosti se stažením povolenek do rezervy tržní stability upozorňuje:

<https://www.rozpocetovarada.cz/publikace/stanovisko-nrr-c-4-2025-k-vyvoji-hospodareni-sektoru-ve-rejnych-instituci-a-k-nastaveni-fiskalni-a-rozpocetove-politiky/>

¹²https://climate.ec.europa.eu/eu-action/transport-decarbonisation/reducing-emissions-shipping-sector/faq-maritime-transport-eu-emissions-trading-system-ets_en

Závěry a doporučení

Účelové vázání výnosů z emisních povolenek, které bylo zakotveno zákonem v roce 2024, napravovalo dlouholetou špatnou praxi, kdy se peníze z dražeb rozpouštěly ve státním rozpočtu, na podporu dekarbonizace bylo možné využít jen omezené množství prostředků a také transparentní reporting toho, na co byly prostředky skutečně vynaloženy, měl významné limity.¹³ Oddělení příjmů z povolenek od státního rozpočtu a stanovení zákonných titulů, na které mohou být tyto prostředky využity, jednoznačně posílily právě možnost transparentní kontroly. Na druhou stranu, zkušenosti s přípravou a realizací prvního Implementačního plánu ukázaly, že i nově nastavená pravidla přinášejí stále prostor pro zlepšení:

S ohledem na každoroční nejistotu ohledně konkrétní výše příjmů z dražených povolenek by implementační plány měly pracovat se závazným poměrným rozložením výdajů, nikoliv s pevnými alokacemi. Tím by se předešlo situaci z roku 2026, kdy z původních 25 % příjmů zamýšlených na podporu domácností v Implementačním plánu klesl tento podíl v návrhu rozpočtové dokumentace na 0 %.

Vztah Implementačního plánu a rozpočtové dokumentace by měl být vyjasněn, resp. Implementační plán by měl být pro navazující rozpočtovou dokumentaci závazný. Rozpočtová dokumentace pro rok 2026 by tak měla vycházet ze struktury Implementačního plánu a respektovat poměr původních výdajových titulů.

Součástí každoročního rozvržení příjmů z výnosů prodeje povolenek by měla být rezerva, která by povinně zůstávala v rozpočtu SFŽP jako zdroj pokrytí či zmenšení výpadků příjmů v nejbližších několika letech. Do této rezervy by se měly automaticky započítávat případné "přebytkové" výnosy z prodeje povolenek, tj. vyšší než odhadované. Možnost víceletého financování je ostatně jednou z předností odděleného financování státních fondů.

Praxe, kdy výnosy z povolenek jsou sice součástí příjmu SFŽP, ve výsledku ale slouží většinově jako zdroj financování pro jiné rozpočtové kapitoly, sice formálně naplňuje smysl novelizovaného zákona, přináší však opět problém s transparentním monitoringem, na co byly prostředky skutečně vynaloženy a jaký byl přínos těchto opatření ke snížení emisí nebo k dekarbonizaci. Toto riziko lze omezit buď důsledným reportingem, nebo eliminací rozpočtových transferů ze SFŽP zpět do státního rozpočtu.

Podíl výnosů z povolenek určený na kompenzace nepřímých nákladů pro energeticky náročné firmy by měl být omezen jak určitým %, tak konkrétní maximální částkou odpovídající např. výdajům v roce 2024, aby v případě vyšších výnosů nedocházelo k překompenzaci či tvorbě

¹³ https://www.cde-org.cz/media/object/2105/cde_emisni_povolenky_jako_klic_v5.pdf

rezerv. Optimálně by však všechny výnosy z prodeje povolenek měly směřovat na podporu dekarbonizačních opatření.

Zdroje

CDE: Emisní povolenky jako klíč k zelené transformaci: Jak efektivně využít výnosy z emisního obchodování, 2022.

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/emisni-povolenky-jako-klic-k-zelene-transformaci-jak-efektivne-vyuzit-vynosy-z-emisniho-obchodovani/2105>

CDE: Vynaložení prostředků z Modernizačního fondu na dekarbonizaci sektoru teplárenství v rámci programu HEAT, 2024.

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/vynalozeni-prostredku-z-modernizacniho-fondu-na-dekarbonizaci-sektoru-teplarenstvi-v-ramci-programu-heat/2545>

EEX: EUA Primary Auction Calendar History 2011-2025 + 2026, 2026.

<https://www.eex.com/en/trading-resources/trading-information/calendar>

MF: Státní závěrečný účet, 2013 - 2024.

<https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu>

MF: Pokladní plnění státního rozpočtu za prosinec 2025, 2026.

<https://mf.gov.cz/cs/rozpocetova-politika/statni-rozpocet/plneni-statniho-rozpocetu/2025/mesicni-pokladni-plneni-sr-58704>

MŽP: Nejúspěšnější program Nová zelená úsporám slaví 15 let. Díky němu jsme již podpořili téměř půl milionu žádostí na renovace domů či na fotovoltaiku, 2024.

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/nejuspesnejsi-program-nova-zelena-usporam>

SFŽP: Výroční zprávy o hospodaření, 2010 - 2024.

<https://sfzp.gov.cz/o-sfzp-cr/vyrocní-zpravy/>

Centrum pro dopravu a energetiku: Již více než dvacet let přinášíme expertní pohled na energetickou transformaci ohleduplnou k lidem i klimatu. Prosazujeme ambiciózní a spravedlivou klimatickou politiku. Monitorujeme využívání veřejných financí. Spolupracujeme s veřejnou správou, byznysem i akademickou sférou. Usilujeme o klimaticky neutrální svět.

www.cde-org.cz

Únor 2026

Autorka: Heda Čepelová, heda.cepelova@cde-org.cz